

Interreg

Slovensko – Česko

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

**FOND MALÝCH
PROJEKTOV**

ER BBK
EUROREGIÓN BÍLÉ - BIELE KARPATY

Po stopách spoločnej histórie 20. storočia - Funkcionalizmus

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori a nedá sa stotožniť s oficiálnym stanoviskom Európskej únie

FUNKCIONALIZMUS

BAUHAUS

DOC. ING. ARCH. JANKA BETÁKOVÁ, PHD

2025

STATLICHES BAUHAUS

štátny stavebný dom

nemeská vysoká škola, kombinácia výuky umeleckej tvorby a remesla

1906 Henry Van de Velde, belgičan

Weimar, umeleckopriemyselná škola

Nástupca architekt Walter Gropis

1916 – prerušené, pokračovanie až po 1. sv. vojne

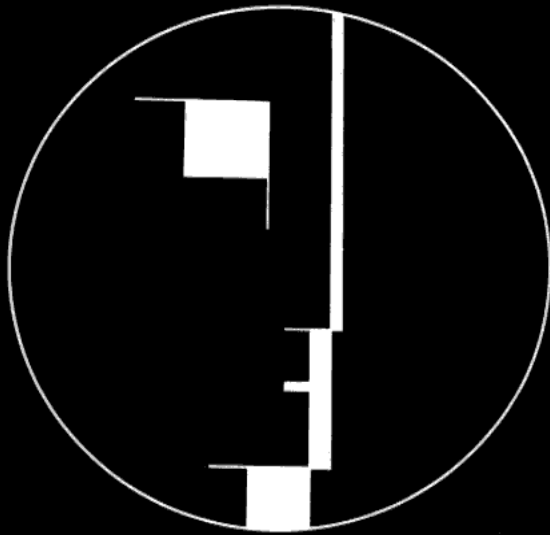
1915 Školu umeleckých remesiel zavreli

Akadémia výtvarných umení, odbor architektúra

Grópis žiada o zlúčenie do jednej inštitúcie – vyhovené

1919 vznik Bauhasu, Weimar

Napriek tomu, že Bauhaus kládol architektúru na najvyššie miesto, samostatné oddelenie architektúry vzniklo ako posledné a to až v roku 1927

- Základné farby (červená, žltá, modrá)
- Základné formy (štvorec, trojuholník kruh),
- Nábytok z oceľových trubiek
- Funkcionalizmus
- Pre architektúru Bauhausu bola charakteristická absencia zdobnosti a funkčne premyslené asymetrické pôdorysy, dôraz na hmotu a funkciu
- Materiály betón, oceľ, sklo, keramika

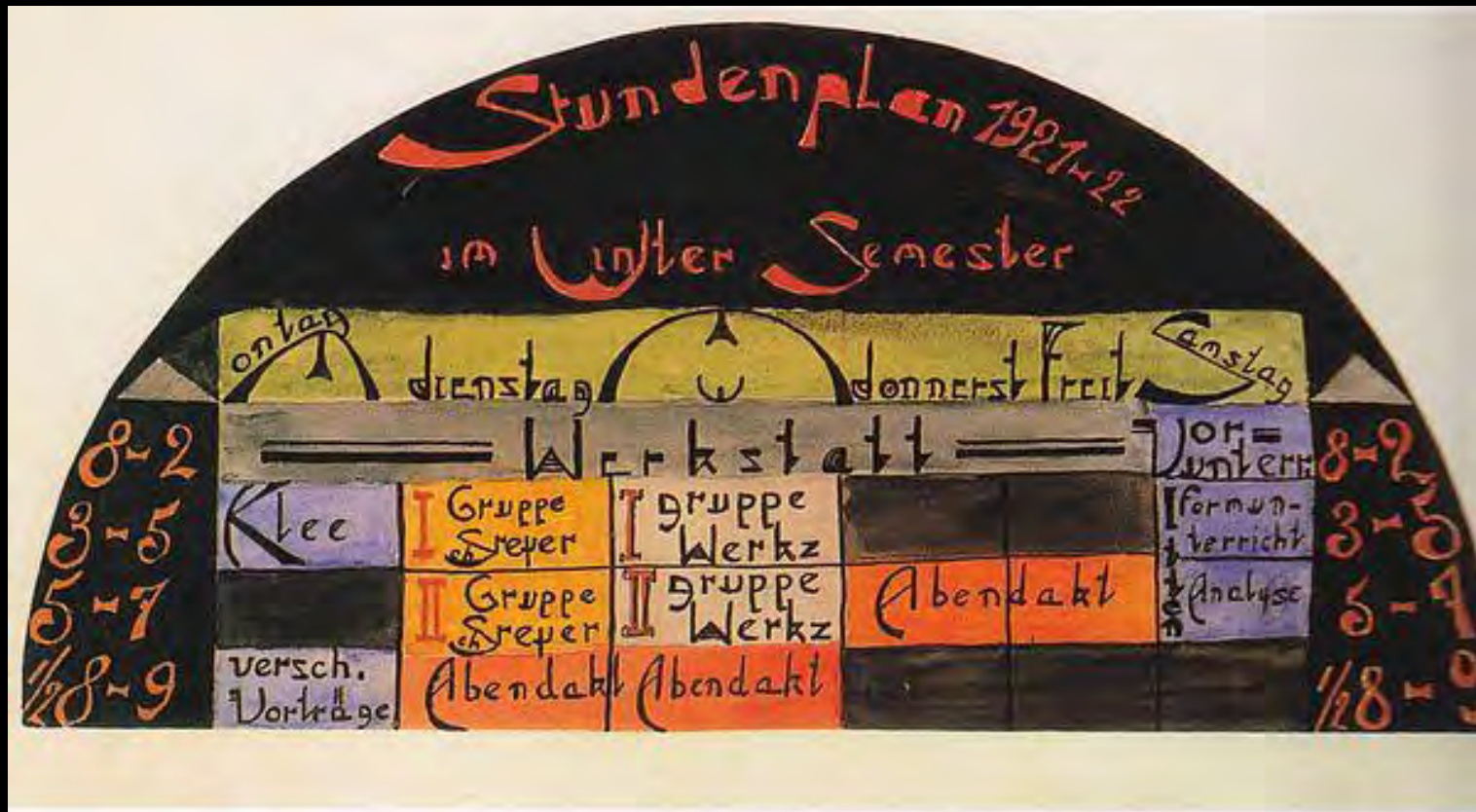
- cieľom - vychovať umeleckopriemyselných umelcov, ktorí boli schopní vytvárať jednotné životné prostredie vo všetkých výtvarných oblastiach a pre všetkých v súlade s architektúrou ako celkom, každý študent Bauhausu sa musel vyučiť niektorému remeslu,
- škola mala blízko k ruskému konštruktivismu.
- výrobky mali byť lacné a krásne, dostupné pre každého

Riaditelia

- **1919 – 1928 Walter Gropius**
- **1928 – 1930 Hannes Meyer**
- **1930 – 1933 Ludwig Mies van der**

Rohe

Každý z nich vytváral vlastný Bauhaus, ale existovala medzi nimi kontinuita, viedli Bauhaus ako inštitúciu s reformnými ambíciami, ako protiklad k existujúcim akadémiám

Stundenplan Bauhaus Weimar für Wintersemester, Autor: Lothar Schreyer oder Schüler der Klasse von Lothar Schreyer, 1921–1922.

1919 – 1928 Walter Gropius

Weimar (1919 – 1925)

1919- manifest Bauhausu, spolupráca umelcov a remeselníkov

Štúdium

po úspešnom vykonaní prijímacích skúšok všetci študenti absolvovali jednoročnú prípravku, počas ktorej si cibrili zmysel pre farby, materiály, štruktúry, nadobúdali určité zručnosti.

Po absolvovaní prípravky sa rozdelili do ateliérov jednotlivých odborov – maľba, keramika, textil, nábytkárstvo

1919-1923 - expresionizmu

1923 – funkcionalizmus

02. 1924 - Sociálni demokrati, ktorí podporovali Bauhaus, stratili vedúce postavenie v parlamente v prospech národnárov. Grópius musel znížiť rozpočet a bol nútený hľadať alternatívne zdroje financií.

Koncom marca 1925 Gropius oznámil zatvorenie Bauhausu

STAATLICHES BALNHALLE

AUSSTELLUNG

ERÖFFNUNG

VERSCHOBEN
AUF

15. AUG
30. SEPT

WEIMAR

1923

Bauhausfest in der Gaststätte Ilmschlösschen bei Weimar am 29. November 1924,
Bauhausfest v reštaurácii Ilmschlösschen neďaleko Weimar 29. novembra 1924, Foto: Louis Held
Foto: Louis Held.

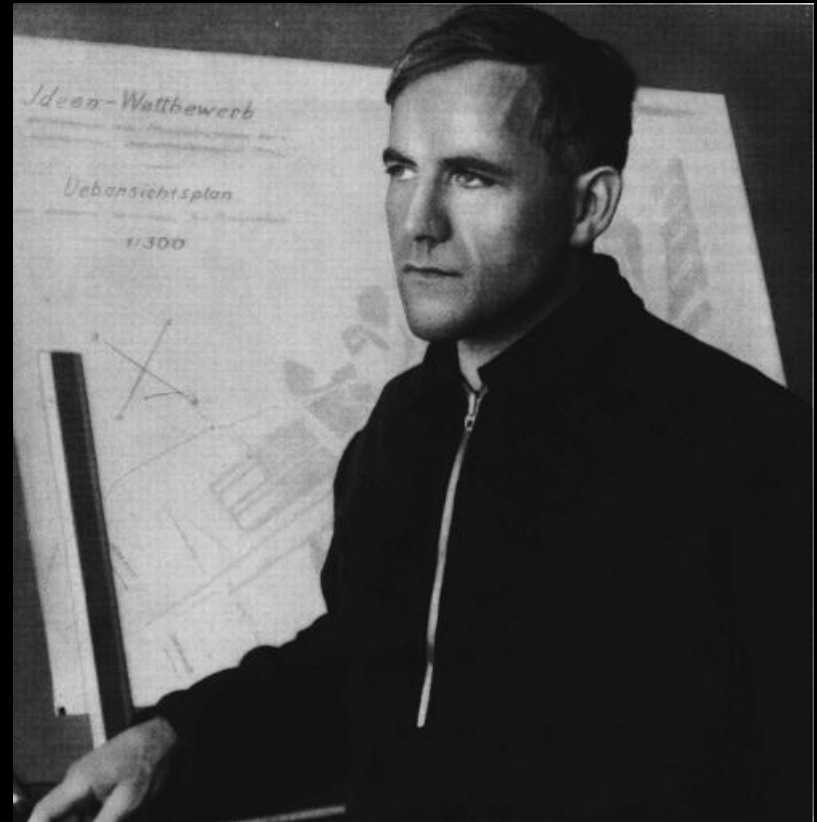
Dessau (1925 – 1932)

Bauhaus sa pod tlakom konzervatívcov a pravičiarov musel z Weimaru vysťahovať do Dessau. Pod novým názvom *Vysoká škola priemyselného tvarovania*, vchádza do nového obdobia. Program Bauhausu bol preformulovaný a väčší dôraz sa kládol na spojenie umenia a priemyslu.

Mayerove inovácie

- rozšírenie teoreticko-vedeckého základu výučby a celkové zvedčenie metódy výtvarnej práce. K prednáškam na škole boli pozývaní vynikajúci odborníci z iných oborov- fylozofia, psychológia, fyzika, teória umenia atď.
- Nové štandardné produkty vyrábané v dielňach boli vyvíjané tak, aby boli dostupné pre široké vrstvy obyvateľstva.
- zvýšil počet študentov na 200, čím škola stratila svoj elitný charakter. Bauhaus sa mal stať prístupný pre proletariát.
- nemal trpezlivosť s estetickým programom, a tak boli H. Bayer a M. Breuer donútení k abdikácii.
- Bol konfliktný a bola mu vyčítaná strata authority
- V roku 1930 bol prepustený a za nového riaditeľa ustanovený Mies van der Rohe.

1928 – 1930 Hannes Meyer

Berlín (1932 – 1933)

V roku 1932 sa opakujú pomery známe z Weimaru a Bauhaus je nútený presťahovať sa do Berlína, kde už je školou iba súkromnou (predtým bola školou štátnou). Existencia školy trvala len niekoľko mesiacov. Po nástupe nacizmu bola škola obvinená z *bolševickej rozvratnej činnosti*. Okolnosti prinútili učiteľský zbor v apríli 1933 Bauhaus rozpustiť.

Pokusy o obnovu

1930 – 1933 Ludwig Mies van der Rohe

Pod Gropiovým vedením sa v Bauhause po jeho založení sústredili ako učitelia najvýznamnejší predstavitelia európskeho moderného: Johannes Itten, Wassily Kandinsky, Paul Klee, László Moholy – Nagy, Oskar Schlemmer a ďalší.

Z architektov to boli Marcel Breuer, Mies van der Rohe, Mart Stam

Po odchode Waltera Gropiusa z Bauhausu v roku 1928 tu pôsobili iba dve významné pedagogické osobnosti (ak neberieme do úvahy Hannesa Meyera a Mies van der Rohe) – urbanista Ludwig Hilberseimer a fotograf Walter Peterhans, oba prijatí Hannesom Meyerom v roku 1929.

Ženy zohrali iba okrajovú rolu. Patrí k nim fotografka Florence Henri, ktorá učila v Bauhause jeden semester. Erna Niemeverová sa neskôr preslávila ako autorka a fotografka pod menom René Soupault.

Na škole taktiež študovalo veľa cudzincov, napr.: bratislavský architekt Ladislav Foltýn, český architekt Zdenek Rossmann.

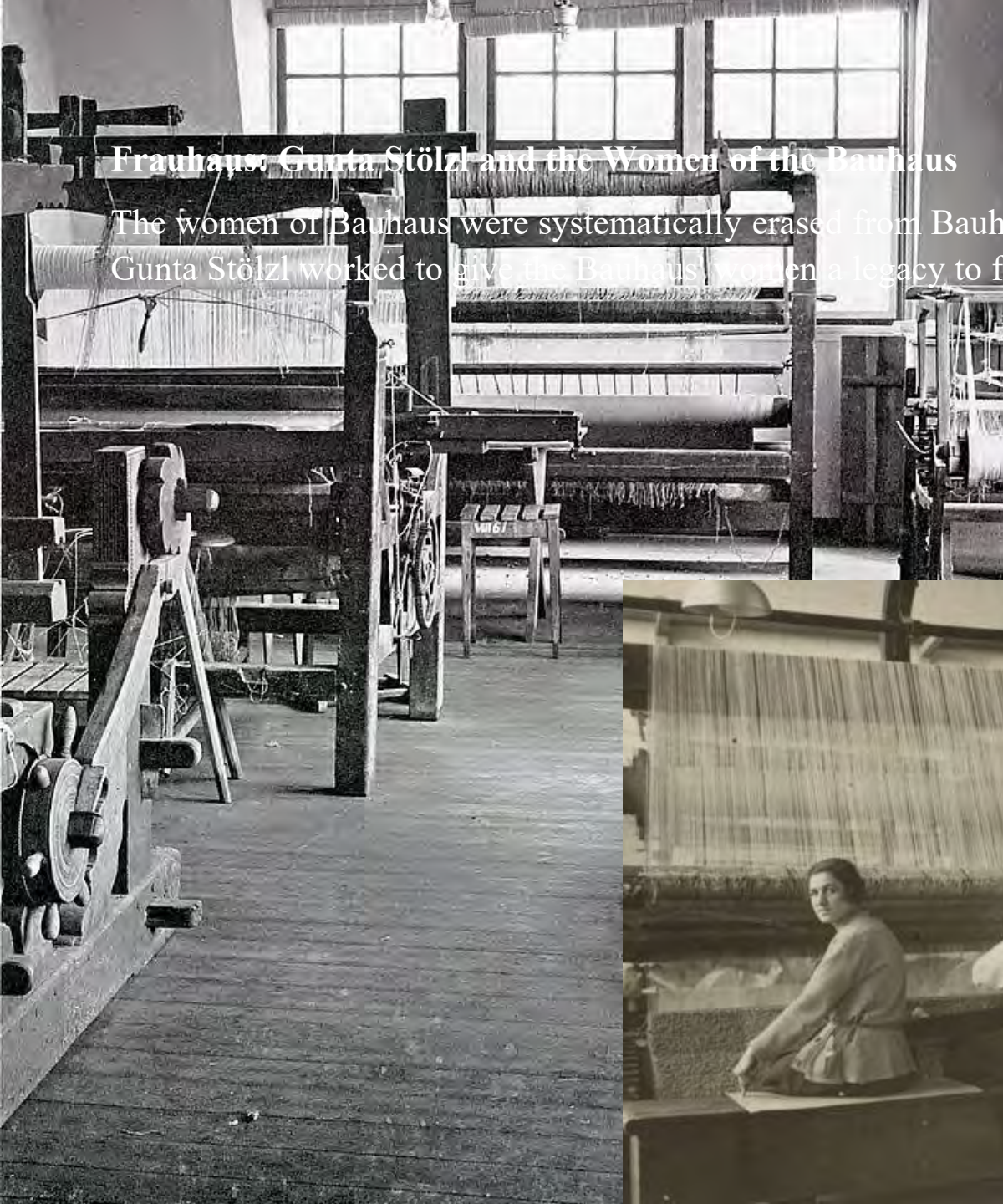
Anni Albers, Josef Albers, Herbert Bayer, Marianne Brandt, Marcel Breuer, Avgust Černigoj, Lyonel Feiniger, Naum Gabo, Walter Gropius, Ludwig Hilberseimer, Johannes Itten, Wassily Kandinsky, Paul Klee, Gerhard Marcks, László Moholy-Nagy, Piet Mondrian, Georg Muche, Hinnerk Scheper, Oskar Schlemmer, Joost Schmidt, Lothar Schreyer, Naum Slutzky, Wolfgang Tumpel, Gunta Stölzl, Ludwig Mies van der Rohe, Max Bill, atď.

Gunta Stölzls, textilné dielne, tkanie

Frauhaus: Gunta Stölzl and the Women of the Bauhaus

The women of Bauhaus were systematically erased from Bauhaus history. Gunta Stölzl worked to give the Bauhaus women a legacy to find.

From left to right: Wassili Kandinsky and Nina, his wife, Georg Muche, Paul Klee, and Walter Gropius.

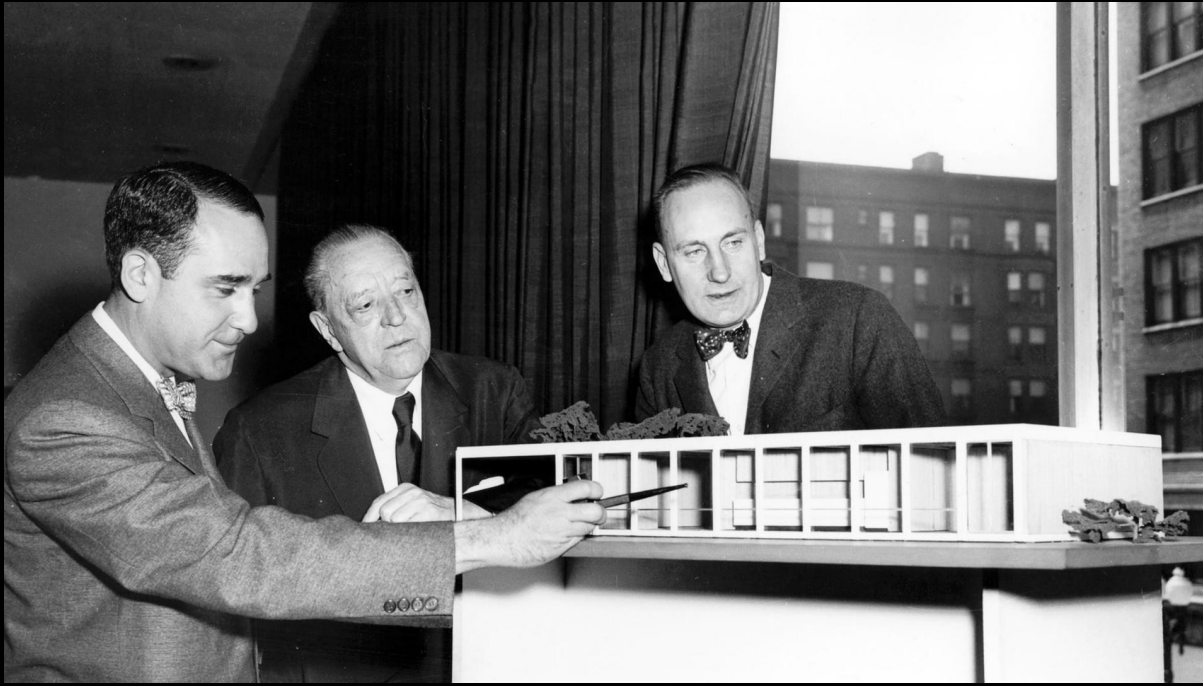
Ise Frank und ihr Mann Wolker Gropius Jahr 1961

Isse Frank a jej manžel Wolker Gropius v roku 1961

Ludwig Mies van der Rohe (M.) in den USA: Das Foto zeigt ihn im Exil mit Herbert S. Greenwald (l.) und Robert H. McCormick jr. (r.) vor dem Modell eines von ihm entworfenen und in Chicago gebauten Hauses aus Glas und Stahl (undatiert)

Ludwig Mies van der Rohe (M.) v USA: Fotografia ho ukazuje v exile s Herbertom S. Greenwaldom (vľavo) a Robertom H. McCormickom Jr. (vpravo) pred modelom skla a oceľového domu navrhnutého a postaveným v Chicagu (nedatované)

Ludwig Mies van der Rohe (M.) in den USA: Das Foto zeigt ihn im Exil mit Herbert S. Greenwald (l.) und Robert H. McCormick jr. (r.) vor dem Modell eines von ihm entworfenen und in Chicago gebauten Hauses aus Glas und Stahl (undatiert)

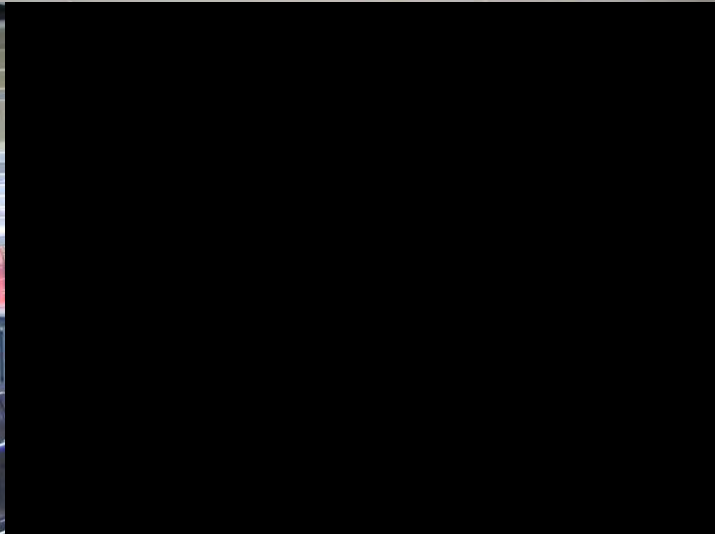
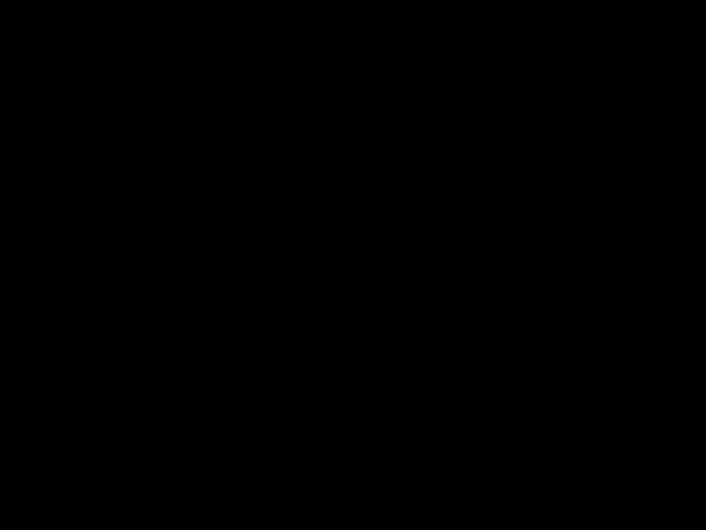

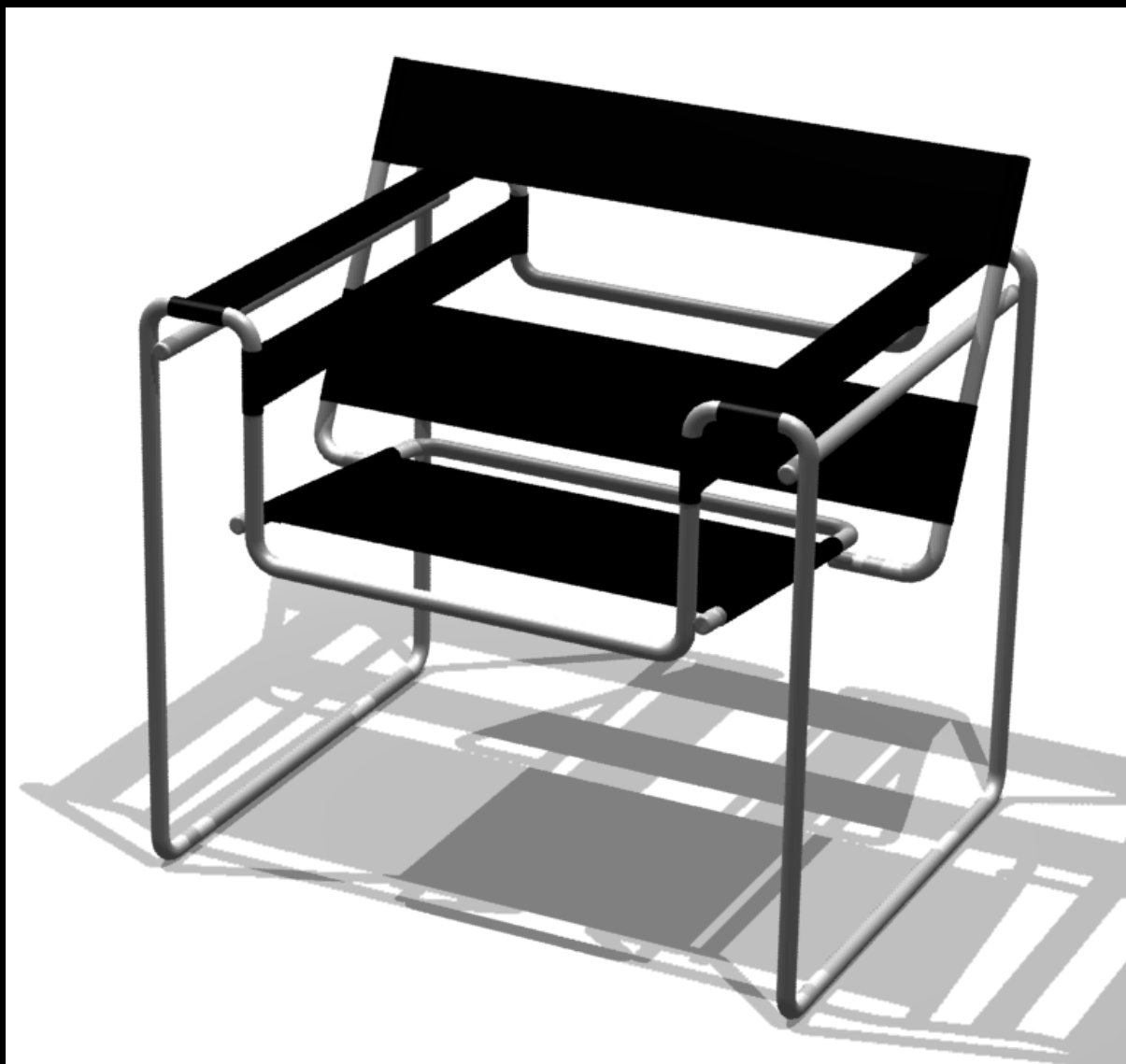
Das Bauhaus in Dessau in den 30ern (imago/Arkivi)

Meisterhaus Kandinsky-Klee

